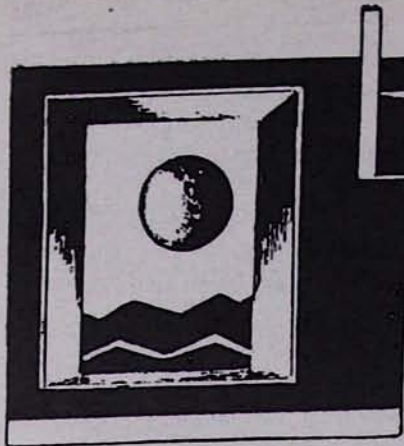

ԷԿՈՒՄԵՆԻԿ

ԿՅԱՆՔ

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԹԵՄԵՐՈՑ

Ս. ՆԵՐՍԵՍ ԾՆՈՐՀԱԼՈՒ ՄԱՀՎԱՆ 800-ԱՄՅԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ԷԿՈՒՄԵՆԻԿ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՍՏԱՄԱՌՈՒԼԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

1973 թվականի նոյեմբերի 30-ին Ստամբուլի հայոց ս. Երրորդություն եկեղեցում տեղի է ունեցել ս. Ներսես Ծնորհալի Հայրապետի հիշատակի պանծացմանը նվիրված հոգևոր տպավորիչ մի հանդիսություն՝ նախագահությամբ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք ամեն. տ. Ծնորհք արքեպիսկոպոս Գալստյանի:

Քրիստոնեական եղբայրական սիրո և էկումենիկ ոգով կազմակերպված հոբելյանական սույն հանդիսավոր տոնակատարությանը ներկա են եղել Վատիկանի ներկայացուցիչներ՝ Քրիստոնյաների միության քարտուղարության նախագահ կարդինալ Ժան Վիլլերանդը և քարտուղար հայր Պիեռ Դյուպրեն, հունաց պատրիարքական փոխանորդ Էմիլիանոս եպիսկոպոսը, գերմանական ավետարանական եկեղեցու պետ վերապատվելի Սլաքին, քիդանիների կրոնապետ գերապայծառ Բաթթան, հայր Վեդադ Տյուտենը, հայր Ուիտլերը, հայ կաթողիկե համայնքի ժողովրդապետ Հովհաննես արքեպ. Չուլքյանը, Մխիթարյան միաբանության հայրեր, հանդիսությանը հրավիրված քրիստոնեական քույր եկեղեցիների ներկայացուցիչներ, պաշտոնական հյուրեր և հավատացյալ ժողովրդի մի հոծ բազմություն:

Հոգևոր հանդիսությունն սկսվել է երեկոյան Խաղաղականի ժամերգությամբ և Ծնորհալու «Նայեաց սիրով», «Հաւատով խոստովանիմ» շարականների ներշնչող արարողությամբ, որին տ. Ծնորհք պատրիարքի գլխավորությամբ իրենց մասնակցությունն են բերել տ. Ղսնդ արքեպ. Չեպեյանը, տ. Ծափան եպիսկ. Սվաճյանը, տ. Ասատուր վրդ. Ժիրզյանը, տ. Վիգեն վրդ. Ալքազյանը, տ. Խաժակ վրդ. Պարսամյանը և հայ քահանայից դասը:

Այնուհետև գործադրվել է հոգևոր հանդիսության խմամքով կազմված ծրագիրը: Հանդիսությունը բացվել է «Որք զարդարեցին» իմաստային և օրհնածայն շարականով: Ս. Ներսես Ծնորհալու վաստակաշատ կյանքին և գրական պատկառելի ժառանգությանը նվիրված բովանդակալից մի զեկուցում է կարդացել տ. Ծափան եպիսկ. Սվաճյանը: Ապա տ. Հարություն ավագ քահանա Հալաճյանը թուրքերեն լեզվով ներկայացրել է մեծանուն Հայրապետի կենսագրականը՝ ի մասնավորի կանգ առնելով նրա եկեղեցական գործունեության համաքրիստոնեական նշանակության վրա:

Ուղերձներից և ընթերցումներից հետո հայկական եկեղեցական կենտրոնական երգչախումբը, երգեհոնի նվագակցությամբ, հաջորդաբար կատարել է Ծնորհալու հանճարի լույսով թաթախված հայ հոգևոր երաժշտության գոհար մեղեդիներն ու շարականները՝ ս. Հովսիսիմեին ձոնված գովերգը, «Առաւօտ լուսոյ»-ն, «Նորահրաշ պաա-

կատր»-ը, «Յիշեցուք ի գիշերի»-ն, «Զարթոթք»-ը, «Սուրբ, սուրբ»-ը և զմայլելի «Ուլ գարմանայի»-ն:

Այնուհետև տ. Ծնորհք սրբազան պատրիարքը իր սրտառույ խոսքով պանծացրել է հայ եկեղեցու երանաշնորհ Հայրապետի սուրբ հիշատակը՝ ընդգծելով բովանդակ շքեղությունը նրա ապրած իմաստասիր կյանքի, որը եղել է անմնացորդ նվիրում Քրիստոսի Ավետարանին, աղաքեղաստատ իր եկեղեցուն, իր ազգին ու նրա մշակույթին: Սրբազան պատրիարքը իր խոսքն ավարտել է շնորհակալություն հայտնելով բոլոր ներկաներին, որոնք պատվել են սույն հոգևոր հանդիսությունը և հարգել հայ եկեղեցու եռամեծ Վարդապետի լույս հիշատակը:

Ծնորհք պատրիարքի խոսքից հետո հանդես է եկել կարդինալ Վիլլբրանդսը հետևյալ ողջույնի ուղերձով.

«Հոգեկան և կրոնական մեծ վայելք եղավ ինձ համար ներկա գտնվել հայ այս մեծ Սրբի հիշատակին նվիրված հանդիսությանը: Հոռմում մենք նույնպես պատրաստվում ենք պատշաճ հանդիսությամբ նշելու Ներսես Ծնորհալի Հայրապետի հոբելյանը: Այս կապակցությամբ է, որ ես առիթն ունեցա մոտիկից ճանաչելու Ներսես Ծնորհալուն, որի երգերն ու աղոթքները ուրախությամբ եմ լցնում հայ ժողովրդի սիրտը:

Ուզում եմ հայտնել սակայն, որ այդ երգերը, որոնք այնքան գեղեցկորեն հնչեցին քիչ առաջ, մանավանդ ա. պատարագին մաս կազմողները, բոլորովին էլ անծանոթ չեին ինձ: Դրանցից մի քանիսը ես լսել էի ա. Էջմիածնի տաճարում:

Հոռմեական կաթողիկե եկեղեցու և հայ առաքելական եկեղեցու միջև վերջին շրջանում համախալի սերտ շփումները առիթ են լինում, որ այս երկու եկեղեցիները առավել լավ ճանաչեն միմյանց, առավել հարստանան միմյանցով: Ես անձնապես բախտավորությունն ունեցա երեք անգամ լինելու ա. Էջմիածնում և այնտեղ, ինչպես նաև Փարիզում կամ այլուր, առիթն ունեցա մոտիկ հարաբերություններ ունենալու հայ եկեղեցու հետ: Ինձ համար անմոռանալի պիտի մնա Նորին Սրբություն Վազգեն Առաջին Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի այցելությունը Հոռմ՝ ընկերակցությամբ հայ եկեղեցու երկու պատրիարքների և այլ բարձրաստիճան հոգևորականների:

Քրիստոնեությունը այսօր տարածված է բազմաթիվ ազգերի մեջ, բայց հայերը առաջիններից մեկն են եղել, գուցե և առաջինը, որ ընդունել են քրիստոնեության լույսը: Տարբեր լեզուներ և տարբեր մշակույթներ ունենալով հանդերձ բոլոր քրիստոնյա ժո-

ղովորդները կարող են միանալ քրիստոնեության միակ լույսի տակ: Ծիշտ է, անցյալում բաժանվել են նրանք, սակայն այսօր բոլոր եկեղեցիները, մենք բոլորս էլ լսում ենք Քրիստոսի կոչը, որ միաբանության է հրավիրում մեզ: Պահելով հանդերձ մեր առանձին ավանդություններն ու ծեսերը, մենք սիրով և հավատով ու մեկ ձայնով մոտենում ենք միմյանց: Իր ժամանակին Ծնորհալին ցույց է տվել այս մերձեցման լավագույն օրինակը:

Իմ խորին շնորհակալությունն էմ հայտնում այս բացառիկ հանդիսությանը հրավիրված լինելու և այս անակնկալ հոգեկան հաճույքը վայելելու համար»:

Կարդինալ Վիլբրանդսի խոսքերը հայերեն է թարգմանել տ. Ծնորհք պատրիարքը, որը, հանդիսության ավարտին, Վատիկանի մեծարգո ներկայացուցչին հրավիրել է միասնաբար աղոթելու:

Երգչախմբի կողմից կատարված Տերուհանկան աղոթքի հանդիսավոր և հուզիչ մեղեդիների ներքո ավարտվել է ա. Ներսես Ծնորհալու հիշատակին նվիրված սույն անմոռանալի հոգևոր հանդիսությունը:

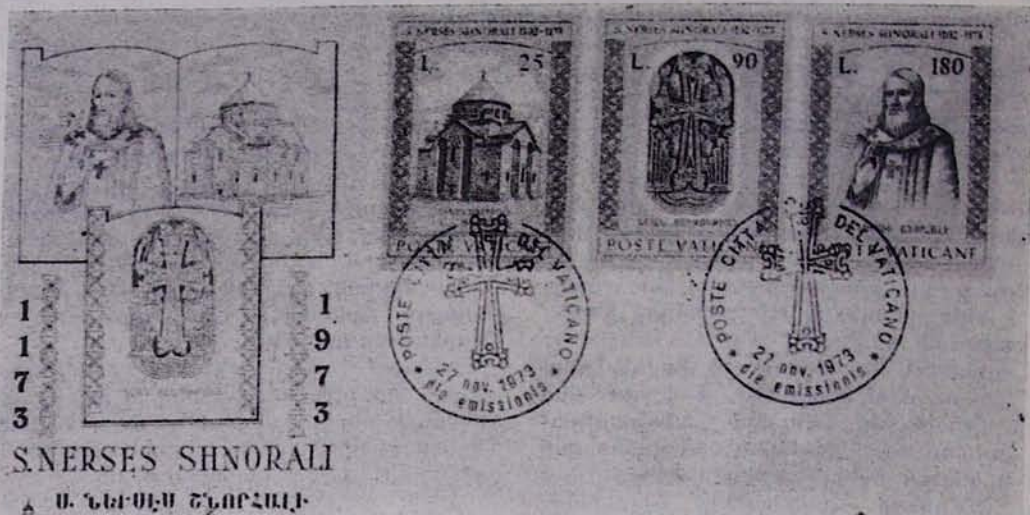
Ս. ՆԵՐՍԵՍ ԾՆՈՐՀԱԼՈՒ ՀԻՇՍԱՍԿԻ
ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ ՀՈՌՄՈՒՄ

Հոռմեական կաթողիկե եկեղեցու Քրիստոնյաների միության քարտուղարության նախաձեռնությամբ սույն թվականի հունվարի 19-ին Հոռմի Լաթերանենսեի համալսարանի դահլիճում տեղի է ունեցել ա. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակին նվիրված հոբելյանական հանդիսություն՝ նախագահությամբ կարդինալ Ժան Վիլբրանդսի:

Հանդիսությանը ներկա են եղել հայ կաթողիկե պատրիարք Իգնատիոս-Պետրոս ԺԶ Պաթանյանը, Արևելյան եկեղեցիների ա. ժողովի նախագահ կարդինալ Ֆիլիպը, սուրբ Տարվա հանդիսությանց հանձնաժողովի նախագահ կարդինալ Մաքսիմիլիեն դը Ֆյուրստենբերգը, ա. Խորհրդի ժողովի նախագահ կարդինալ Անտոն Սամորեն, Հալեպի հայ կաթողիկե համայնքի առաջնորդ Գևորգ արքեպ. Լայեքյանը, Միլանի հայոց թեմի առաջնորդ Զգոն եպս. Տեր-Հակոբյանը, Կարապետ եպս. Ամատունին, Հոռմում ասորական պատրիարքության ներկայացուցիչ Իգնատիոս արքեպ. Մանուրաթին, հայ և օտար բազմաթիվ հոգեվորականներ, Մխիթարյան միաբանության հայրեր, Լեոնյան և Մխիթարյան վարժարանների սաներ, Անարատ հղության հայ քույրեր, օտար պաշտոնական աշնիներ և բազմաթիվ հայեր Միլանից՝ ընդամենը 400 հոգի:

Հանդիսությունը բաց է արել կարդինալ Վիլլբրանդը՝ հայտնելով, որ Հռոմի եկեղեցին մեծ սիրով և գնահատանքով է ոգեկոչում ու մեծարում հիշատակը և Ներսես Ծնորհալի Հայրապետի, որը հանդիսանում

ներկայացրել է Ծնորհալու մատենագրական վաստակն ու եկեղեցական գործունեությունը՝ գլխավորապես ծանրանալով հայ եկեղեցու մեծ Հայրապետի էկումենիկ ոգու և ըմբռնումի վրա:

Ս. Ներսես Ծնորհալու հիշատակին նվիրված

դրոշմանիշներ Վատիկանի կողմից պատրաստված

է մի մեծ ու սիրելի դեմք ինչպես հայ առաքելական եկեղեցու, այնպես էլ հայ կաթողիկե եկեղեցու համար: Կարդինալ Վիլբրանդը Ծնորհալուն դասելով քրիստոնեական եկեղեցու մեծանուն հայրապետների շարքը՝ նշել է, որ նա հայ եկեղեցու համար ունեցել է այն արժեքն ու նշանակությունը, ինչ արժեք ու նշանակություն որ ունեցել է և Եփրեմ Ասորին ասորական եկեղեցու համար: Քրիստոնեաների միության բարտողարության նախագահը, հատկապես շեշտելով Ծնորհալու գործադրած եռանդուն ջանքերը միությունական հարցում, հիշել է, որ նա տևապես ձգտել է եղբայրական սիրալիր հարաբերություններ ու սերտ գործակցություն հաստատել թե՛ Հռոմի Աթոռի և թե՛ հույն և ասորի եկեղեցիների հետ:

Իր խոսքի վերջում կարդինալ Վիլբրանդը շնորհակալություն է հայտնել հանդիսությանը ներկա եղող բարձրատիճան հոգևորականներին ու հյուրերին և ապա օտար լեզվով ընթերցել է Ծնորհալու՝ ս. Հարությանը նվիրված շարականը հայր Մեսրոպ Մանասյանի թարգմանությամբ:

Հանդիսության գլխավոր բանախոսն է եղել հայ կաթողիկե պատրիարք Իգնատիոս Պետրոս Պաթանյանը, որը հանգամանորեն

Գեղարվեստական բաժնում երգչախումբը մեծ վարպետությամբ կատարել է Ծնորհալու ծանոթ շարականներից մի քանիսը՝ խմբավար Վիտալիճի դաշնավորումով:

Իր փակման խոսքի մեջ կարդինալ Վիլբրանդը այն միտքն է հայտնել, թե «Էկումենիզմի առաքյալ» հոբելյանի նշումն ու նրա հիշատակի պանծացումը այսօր համահայկական չափանիշով լավագույնս ցույց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը հավատարիմ է մնացել և Ներսես Ծնորհալու թողած կտակին: «Եվ եթե այսօր ս. Ներսեսը անձնական մի դրոշմ տվեց հայ եկեղեցուն,—շարունակել է զարգացնել իր միտքը կարդինալը,—հայ ժողովուրդն էլ յուրահատուկ մի մակդիր տվեց իր սիրելի Հայրապետին՝ նրան կոչելով Ծնորհալի»:

Այնուհետև կարդինալ Վիլբրանդը, հիշելուց հետո, թե ինքը բազմիցս առիթ է ունեցել ծանոթանալու հայ ժողովրդին ու նաև մի քանի անգամ եղել է ս. Էջմիածնում, ավելացրել է. «Պետք է ասել, որ ս. Ներսեսի այս նկարագիրը, որ նրա շնորհալիությունն է, ժառանգել է նաև հայ ժողովուրդը: Ժառանգությունը սակայն, միաժամանակ, ենթադրում է ծանր պատասխանատվություն: Ծնորհալին ճակատագրեց հայ եկեղեցու միությունը՝ Քրիստոսի ընդհանրական եկե-

դեցու հետ: Այս հաղորդությունը, որը կա-
յանում է ա. խորհուրդների հավատի ավան-
դության մեջ, գրեթե միշտ եղել է կատար-
յալ: Եթե այսօր դեռ պակասում են մեզ մի

ցում տեղի է ունեցել քրիստոնեական եկե-
ղեցիների «հավաքական աղոթքի օրը»:
Միջքրիստոնեական սույն պաշտամունքին
ներկա են եղել հոռմեական կաթոլիկ, անգ-

1173 - 1973

Un Apostolo dell'Ecumenismo

COMMEMORAZIONE
DELL'OTTAVO CENTENARIO
DEL PIO TRANSITO DI

S. NERSES IV SHNORALI
PATRIARCA DEGLI ARMENI

NELL'AULA MAGNA DELLA PONTIFICIA UNIVERSITA' LATERANENSE
Piazza San Giovanni in Laterano, 4 - Roma

Ս. Ներսես Ծնորհալու մկրված հանդիսության հրավիրատմսի շապիկը. Հոռմ

քանի տարրեր, Ծնորհալու թողած ժառան-
գությունը ծանր է, որովհետև մեզ ասում է,
թե պետք է որոնենք միջոցները և ի գործ
դնենք մարդկային բոլոր ջանքերը՝ վերա-
հաստատելու համար եկեղեցու միությունը
իր ամբողջության մեջ: Ուղղափառություն
և կաթողիկոսություն,— եզրակացրել է կար-
դինալ Վիլլերանդսը,— երկու հակոտնյա
տարրեր չեն. ճշմարիտ կաթողիկոսությունը
չի կարող չլինել ուղղափառ, ինչպես ճշմար-
իտ ուղղափառությունը չի կարող չլինել
կաթողիկոս:

Հանդիսության նախագահը իր խոսքը
վերջացրել է Ծնորհալու մեկ աղոթքով:

Նույն օրը Վատիկանում հրատարակվող
«Օսերվատորե Ռոմանո» շաբաթաթերթը
մեծածավալ մի էջ է նվիրել Ներսես Ծնոր-
հալուն՝ մանրամասնորեն ներկայացնելով
հրա կյանքն ու գործունեությունը:

ՄԻԶԲՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ
ՍՍՍՄԲՈՒԼՈՒՄ

Սույն թվականի հունվարի 20-ին Բան-
կաթիի (Ստամբուլ) Սենտ-Էսպրի եկեղե-

լիկան, ավետարանական, հունական և
բուլղարական օրթոդոքս և ասորական ե-
կեղեցիների ներկայացուցիչները:

Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու
կողմից արարողությանը մասնակցել են
Ֆերիզյուլի ավագերեց տ. Հարություն ա-
վագ քահանա Հայաճյանը և Խաչիկ ավագ
սարկավագ Սիրակյանը:

Երեկոյան ժամը 17-ին տարբեր դավա-
նությունների պատկանող հոգևորականներ
հանդիսավոր թափոքով մուտք են գործել
եկեղեցի՝ հայ և օտար բազմաթիվ հավա-
տացյալների ներկայությամբ:

Հիսուսյան միաբանության անդամներից
հայր Պաստին ֆրանսերեն լեզվով կատա-
րել է արարողության բացումը: Ապա առան-
ձին եկեղեցիների ներկայացուցիչներ տար-
բեր լեզուներով հանդես են եկել աղոթքնե-
րով, բարոգներով կամ Ավետարանի ըն-
թերցումներով: Հայ առաքելական եկեղեցու
անունից թուրքերեն լեզվով հավերժ մի ու-
ղերձ է կարդացել տ. Հարություն ավագ
քին. Հայաճյանը «Սիրո և եղբայրության
գաղափարական» նյութի շուրջ: Այնուհե-
տեղ Ֆերիզյուլի ա. Վարդանանց երկսեռ

Էկումենիկ ոգով տպավորիչ մի քարոզ է արտասանել բարեկարգյալ ավետարանական եկեղեցու ներկայացուցիչ Իմրե Գունեզեն:

տեսչության, ուսուցչական կազմի և աշակերտության ջերմ ընդունելությամբ:

Տ. Ասողիկ եպիսկոպոսը, համուն դպրոցի ղեկավար մարմնի և աշակերտության,

Էկումենիկ պաշտամունք Վիեննայում. Վիեննայի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Մեսրոպ Ծ. վրդ. Գրիգորյանը արարողության պահին

Միջեկեղեցական սույն պաշտամունքը փակվել է եպիսկոպոսական օրհնությամբ և ներկա բոլոր հավատացյալների կողմից խմբովին կատարված գոհաբանական մի երգով:

Արարողության ավարտին կատարվել է նվիրահավաքում՝ կարիքավորներին օգնելու համար:

ԻՐԱՔԻ ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՎԻՐԱԿԻ
ԱՅՅԵՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՂԴԱՂԻ ՀԱՅՈՑ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻԱՅՅԱԼ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Իրաքի պապական նվիրակ Ժան Ռյուպ արքեպիսկոպոսը սույն թվի փետրվարի 13-ին, ընկերակցությամբ Իրաքի հայոց բարեջան առաջնորդ տ. Ասողիկ եպս. Ղազարյանի, հայ կաթողիկե վարդապետ տ. Անտոն Ադամյանի, թեմի քահանա հայրերի և ուսումնական խորհրդի անդամների, այցելել է Բաղդադի հայոց Ազգային միացյալ վարժարան, ուր արժանացել է վարժարանի

բարի գալուստ է մաղթում բարձրաստիճան հյուրին՝ ներկայացնելով նրան որպես մեծ հայասեր և մտերիմ ու սիրելի բարեկամը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի:

Հոռմի եկեղեցու ներկայացուցիչը, հայերեն լեզվով դիմելով ներկաներին, արտասանել է հետևյալ խոսքերը. «Ես շատ երջանիկ եմ այս մեծ դպրոցին մեջ գտնվելու համար: Կմաղթեմ, որ միշտ կապված մնաք ձեր փառապանծ հայրենիքին և լեզվին»: Ապա սրբազան հյուրը շնորհակալություն է հայտնել իր նկատմամբ ցուցաբերված ջերմ զգացումների և սրտագին ընդունելության համար:

Դպրոցի աշակերտության կողմից, ի պատիվ մեծարգո հյուրի, գործադրվել է խնամքով պատրաստված գեղարվեստական մի ճոխ հայտագիր, որից հետո սրբազան հյուրը առաջնորդվել է տեսչարան, ուր տեղի է ունեցել հյուրասիրություն և սրտաբաց զրույց ջերմ մթնոլորտում:

Պապական նվիրակը և Իրաքի հայոց առաջնորդը Բաղդադի հայոց ազգային վարժարանի ստղև

Վերջում պապական նվիրակը իր օրհնությունն է տվել Բաղդադի հայոց համայնքին, դպրոցի ուսուցչական կազմին և աշակերտությանը:

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԾԵԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԳԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ ԲՈՒՂԱՐԱՆՈՒՄ

Սույն թվի փետրվարի 16—19-ը Սոֆիայում տեղի է ունեցել Խաղաղության համաշխարհային խորհրդի հերթական նստաշրջանը, որին մասնակցել են աշխարհի բազմաթիվ երկրներից ժամանած կրոնական և աշխարհական ներկայացուցիչներ:

Նստաշրջանի աշխատանքներին իրենց գործոն մասնակցությունն են բերել ուսուցիչական եկեղեցու պետ Ս. Պիմեն Պատրիարքը, բուլղարական օրթոդոքս եկեղեցու պետ Ս. Մաքսիմ Պատրիարքը, դպրոցական եկեղեցու, բուլղարական և իսլամական կրոնների բարձրաստիճան հոգևոր ներկայացուցիչներ:

Սույն նստաշրջանը, մինչ այդ տեղի ունեցած մյուս նստաշրջանների հետ համեմատած, բնութագրվել է որպես ամենից հեղինակավորն ու արդյունավորը: Ընտրվել են Խաղաղության համաշխարհային մոր խորհուրդ և 100 հոգուց բաղկացած Գործադիր մարմին: Ժողովում միաձայնությամբ ընդունվել է խաղաղության ամրապնդման, ժողովուրդների անվտանգության

և միջազգային համագործակցության վերաբերյալ մի բանաձև:

Փետրվարի 16-ին Ս. Պիմեն և Ս. Մաքսիմ Պատրիարքները մասնակցել են Սոֆիայի ա. Նիկոլայ վանքում տեղի ունեցած համատեղ աղոթքի արարողությանը:

Փետրվարի 17-ին, բուլղարական օրթոդոքս եկեղեցու նախաձեռնությամբ, Սոֆիայի հոգևոր ակադեմիայի շենքում կազմակերպվել է հանդիպում Խաղաղության համաշխարհային խորհրդի նստաշրջանի աշխատանքներին մասնակցող կրոնական ներկայացուցիչների միջև: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են քրիստոնյաների և այլ կրոնների հետևող հոգևոր գործիչների՝ համաշխարհային խաղաղության ամրապնդման մեծ գործին բերելիք մասնակցությանը վերաբերող մի շարք հարցեր:

Սույն հանդիպմանը հրավիրված է եղել նաև բուլղարահայ թեմական խորհրդի ատենապետ Կրն. Օննիկ Ասլանյանը, որը հանդիպման մասնակիցներին ներկայացրել է հայ եկեղեցին՝ կանգ առնելով հայ ժողովրդի խաղաղասիրության և ի մասնավորի Վազգեն Առաջին Ամենայն Հայոց Հայրապետի՝ խաղաղության ամրապնդման ուղությամբ գործադրած եռանդուն ջանքերի վրա:

Խաղաղության և ժողովուրդների համերաշխ գործակցության ի նպաստ ելույթներ են ունեցել նույնպես ընդունելությանը մասնակցած բազմաթիվ կրոնական ներկայացուցիչներ: